

Koetoiminta ja käytäntö

Liite 19.3.2007 64. vuosikerta Numero 1 Sivun 13

Tuomikirvakanta kasvussa lounaisrannikolla

Irmeli Markkula, MTT

Tuomikirvakanta on melko vähäinen koko maassa. Suurimmat munaesiintymät löytyivät tänä talvena yllättäen Suomen lounaiskolkasta, Piikkiö-Tammisaari-Inkoo-alueelta ja Ahvenanmaalta. Alueella pitääkin alkukesällä seurata tarkasti tuomikirvakantojen kehittymistä ja siirtymistä oraille.

Tuomikirvaennuste tehdään vuosittain mahdollisuuksien mukaan samoista tuomista eri puolilta maata. Oksat kerätään marraskuun aikana ja lähetetään Jokioisiin tutkittaviksi. Kultakin paikkakunnalta otetaan näyte 3 - 5:stä pellon läheisyydessä kasvavasta tuomesta. Näytteestä pitää löytyä sata elävää silmua, joiden ympäriltä tuomikirvojen mustat talvimunat lasketaan. Kuivuneista oksista ei ole hyötyä, ei myöskään vaahteran, koivun tai haavan oksista, joita silloin tällöin näytteissä vilahtaa.

Ennustetta varten oksia lähettävät MTT:n tutkimusasemat, eräät koetilat, maaseutukeskusten neuvojat, jotkut maatalouskoulut ja jokunen viljelijä. Näytteitä kuitenkin kaivataan lisää, koska otokset eivät kata koko viljelyaluetta.

Tuhoriski selviää munien määrästä

Tuomikirvojen munat lasketaan pilkokuista oksista mikroskoopilla, ja tuloksesta vähennetään todennäköinen kuolleisuus, joka on Sisä-Suomessa 55 %, Etelä-Suomen rannikkoalueilla 65 %, Etelä-Pohjanmaan rannikkoalueilla 75 % ja Pohjois-Pohjanmaan rannikolla peräti 90 %. Rannikoksi lasketaan 0 - 80 kilometrin etäisyydellä rantaviivasta olevat alueet. MTT:hen voi lähettää myös valmiin laskentatuloksen, mutta silloin on ehdottomasti noudatettava annettuja ohjeita.

Tuhoriskin katsotaan olevan pieni, jos munien määrä jää alle 15:n. Tuhot ovat mahdollisia, jos munia on 15 - 40, ja tuhoriski suuri, mikäli niitä on yli 40. Oheisella kartalla vihreä väri kuvaa pientä, keltainen kohtalaista riskiä. Punaisella merkityillä alueilla tuhot ovat alkukesän sääoloista riippuen todennäköisiä.

Lounaassa kirvoja harvinaisen runsaasti

Tämän talven laskennoissa munamäärä oli Haapajärvellä ja Kuortaneella melko suuri, 26 ja 30 munaa. Tammelassa näytteitä otettiin neljästä paikasta: Venesillalta löytyi 47, Lamalasta 21, Portaasta 31 ja Saaresta 3 munaa. Tuorlan

näytteessä oli 47 ja Piikkiön toisessa näytteessä 64 munaa. Tammisaaren Bromarvissa lukema oli 62 ja Inkoossa 32. Suurimmat tuomikirvaesiintymät ovat siten keskittyneet koko lounaiselle rannikkoalueelle. Näin runsas esiintymä tällä alueella on harvinaista.

Kartalla on melko paljon valkoisia alueita, joilta näytteitä ei ole otettu lainkaan, joten kirvakanta voi päästä yllättämään. Siivelliset kirvat siirtyvät viljoille kesäkuun alussa, jos kirvakanta on runsas, ja kesäkuun puolivälissä, jos kirvoja on vähän. Lisääntyminen on nopeinta viljan versontavaiheessa ja hidastuu korrenkasvun alettua. Kirvat lisääntyvät orailta viikossakin jopa 30-kertaisesti.

Tulossa varoituspalvelu hyönteiskulkeumista

Tuomikirvatilannetta seurataan alkukesällä keltaisilla liimapyödyksillä eri puolilla maata. Kirvakannan siirtymisestä oraille tiedotetaan internetissä KasperIT:n viljasivulla osoitteessa www.agronet.fi/kasperit.

Torjuntaa suositellaan, jos kirvoja löytyy orastumis- tai versontavaiheisesta kasvustosta vähintään joka viidennestä kasvusta. Kuivina kesinä tuomikirvat hakeutuvat näkymättömiin oraan tyvelle mullan alle. Tuomilta oraille siirtyvä tuomikirva on siivellinen. Sen pää ja keskiruumis ovat mustat ja takaruumis vihreähkö. Yleisilme on musta. Orailta asustava tuomikirva on siivetön, lähes pallomainen tummanvihreä kirva, jonka peräpää on punertavan ruskea.

Ensi kesänä MTT Kasvinsuojelu on mukana Ilmatieteen laitoksen isossa tutkaprojektissa, jonka yhtenä pyrkimyksenä on seurata kaukokulkeumana tulevien hyönteisparvien kulkua. MTT järjestää Ilmatieteen laitoksen ilmoitusten mukaan seurannan viirihaaveilla ja liimapyödyksillä, jotta voitaisiin mahdollisimman nopeasti tiedottaa, mitä hyönteisiä on tulossa, milloin ja minne. Tavoitteena on saada muutamassa vuodessa aikaan luotettava varoituspalvelu.

Lisätietoja: irmeli.markkula@mtt.fi
puh. (03) 4188 2593

Irmeli Markkula

Siivettömiä tuomikirvan kantaemoja ja mustia siivellisiä tuomikirvoja tuomen lehdellä valmiina lähtöön.

Ennuste tuomikirvojen aiheuttamasta tuhoriskistä vuonna 2007

